

АНАЛІЗ РИЗИКІВ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ ШЛЯХІВ ЇХ ПОДОЛАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ СКЛООБРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Кривда О. В., кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки і підприємництва
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Мошкун Г. І., студентка групи УЕ-91
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
moshkun22@gmail.com

Підприємства, що функціонують у склообробній промисловості, наразі є надзвичайно важливими елементами вітчизняної економіки, оскільки їх основні потужності на даний час направлені на виготовлення вікон та інших необхідних засобів, що забезпечують нормальні умови проживання для людей, що страждають від війни в Україні. А, враховуючи буремність подій, що сьогодні відбуваються в нашій країні, практично кожне підприємство стикається з економічними ризиками. Тому є важливим дослідження цього питання та вирішення можливостей щодо управління ризиками на підприємствах цієї галузі.

Поняття «ризик» у перекладі з латинської трактується як «зважитись», а тому цей термін можна охарактеризувати як своєрідну невизначеність, що виникає внаслідок певних подій.

Загальноприйняте, що в ринкових умовах результати діяльності підприємства внаслідок впливу на нього ризику, бувають позитивними та негативними. У першому випадку ризики перетворюються на можливості, в той час як за інших результатів – загрозою.

Оскільки питання дослідження ризиків вже чимало часу посідає чинне місце серед науковців, то звичайно ж існує чимало трактувань, варіантів його класифікації та загальних характеристик. Отож, найпоширеніший варіант класифікації ризику представлено у таблиці 1.

Таблиця 1

Класифікація ризиків

Ознака	Різновиди ризику
За джерелом виникнення	1 Ризик, що виникає внаслідок господарської діяльності 2 Ризик, через особисті дії людини 3 Ризик, внаслідок дії природи
За наявністю умов для усунення	1 Диверсифікований (Несистематичний) 2 Недиверсифікований (систематичний)
За рівнем впливу на підприємство	1 Допустимий ризик 2 Критичний ризик 3 Безнадійний (катастрофічний) ризик
За середовищем виникнення	1 Внутрішній 2 Зовнішній
За періодом дії	1 Тимчасовий 2 Постійний
За здатністю вияву	1 Прогнозований 2 Непрогнозований
За кінцевим результатом	1 Виникнення на підприємстві економічних втрат 2 Недоотримання планового доходу 3 Ризик, що несе певні втрати та водночас доходи
За об'єктом виникнення	1 Ризик певної фінансової операції 2 Ризик окремих видів фінансової діяльності 3 Ризик загальної фінансової діяльності
За здатністю страхувати	1 Ризик, який можна страхувати 2 Ризик, що неможливо страхувати

*Складено за [1]

Однак, важливо розуміти, що запропоновані в таблиці 1 класифікаційні ознаки є досить узагальненими, а тому для якісного дослідження питання ризиків на конкретному підприємстві важливо проаналізувати саме галузь, в якій функціонує підприємство.

Отже, вивчаючи склообробну галузь, стає зрозуміло, що найпоширенішим на підприємствах цієї галузі є виробничий ризик, який пояснюють як ризик внаслідок зупинки виробництва, що зумовлено різними чинниками. Причинами цього ризику може бути: руйнування або поломки основних засобів, а також їх старіння, зростання зобов'язань підприємства перед працівниками, кредиторами та постачальниками, зростання податкових зобов'язань, впровадженням нових технологій, пошкодженням оборотних фондів та зростанням матеріальних витрат (сировини, матеріалів тощо). Окрім цього різновидом виробничих ризиків є наступні [2]:

- Технічні ризики – виникають внаслідок науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, хоч метою цих робіт є досягнення позитивних змін, часто результат негативних або взагалі не реалізований;
- Безпосередньо виробничі ризики – ризики, які виникають при складанні планів та стратегій;
- Транспортні ризики – виникають внаслідок недоотримання договорів поставки матеріалів, а також виходом з ладу транспорту, що працює при збуті продукції або ж постачанні певних товарів на підприємство;
- Реалізаційні ризики – переважно виникають під час реалізації продукції та в процесі взаємодії з партнерами.

Важливе місце в боротьбі з ризиками посідає саме управління ними. Тобто, це сукупність дій керівників, що мають за мету мінімізувати вплив вже наявних негативних факторів на компанію та захистити її діяльність від подальших впливів [2].

Цей процес передбачає три складові:

1. Ідентифікацію ризику.
2. Дослідження ризику та оцінку його рівня.
3. Контроль та своєчасний вплив на небажані зміни.
4. Подальший моніторинг та контроль за ризиками.

Для боротьби з негативними наслідками ризиків у цій галузі, розглянемо можливі дії на прикладі склообробного підприємства «Склоресурс». Серед зовнішніх операцій підприємство може зробити:

- Поділ ризику (тобто отримання певних гарантій та поручительства від органів влади та замовників);
- Страхування.

Внутрішніми діями, спрямованими на мінімізацію впливу ризиків, можуть бути: запровадження лімітів фінансових потоків, прийняття забезпечення, дії, спрямовані на мінімізацію зміни вартості активів та пасивів, застосування додаткової інформації, що допоможе дослідити можливі ризики, метод хеджування, самострахування, підвищення кваліфікації працівників з метою покращення виробництва та прийняття раціональних рішень, залучення у виробництво тільки перевірені ноу-хау та технології, ведення можливих санкцій за порушення договорів та норм роботи.

На жаль, війна в Україні забезпечує підприємствам склообробної галузі особливе місце на ринку, а це, в свою чергу, викликає чимало ризиків, що переважно негативно впливають на результат їхньої діяльності. Для того, щоб мінімізувати цей вплив, важливим є постійне та всебічне дослідження ризиків, а відповідно запровадження високо кваліфікованого управління ними.

Важливо розуміти, що підприємницькі рішення – основа безперебійної роботи підприємства, а тому важливим є кваліфіковане управління ризиками та, відповідно, забезпечення прийняття оптимальних рішень.

Список використаних джерел:

1. Класифікація ризиків [Електронний ресурс]. URL: <https://buklib.net/books/26510/>
2. Управління виробничими ризиками на підприємстві [Електронний ресурс]. URL: <https://cutt.ly/d34yCVO>
3. Кривда О. В., Очеретяна О. В. Аналіз та методика управління ризиками на підприємствах деревообробної промисловості. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. Вип. 2(25). 2020. С. 235-240.